



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci v Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Aleše Korejtky a Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry ve věci

žalobce: **Ing. R. K.**
zastoupený advokátem Mgr. Jakubem Trávníčkem
sídlem Jílkova 199, 615 00 Brno

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

v řízení proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2019, č.j. 18112/19/5100-31462-708633

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Finančního úřadu pro Pardubický kraj ze dne 10. 9. 2018, č.j.

1496707/18/2801-70461-609074 (dále jen taky jako „platební výměr“), kterým byla žalobci doměřena daň z nemovitých věcí za rok 2018 v celkové výši 78.499 Kč.

2. Žalobce podal poněkud méně přehlednou žalobu, v níž spatřuje žalované rozhodnutí nezákonným z důvodu, že žalovaný nesprávně aplikoval právní předpisy a nevypořádal se s argumentací žalobce obsaženou v odvolání. Prvotně žalobce namítá, že žalovaný nesprávně aplikoval ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., zákon o dani z nemovitých věcí, v platném znění (dále jen „zákon o dani z nemovitostí“), (i) když žalovaný záměrně zaměňuje pojem pozemek a parcela a ani se nevypořádal s argumentací žalobce k věci. (ii) Žalovaný vykládá zákon příliš formalisticky, když uvádí, že remízky apod. musí být na parcele, která je označena v katastru nemovitostí (dále jen jako „k.n.“) jako orná půda, což by fakticky penalizovalo remízky, které jsou na své vlastní parcele označené jako ostatní plocha. (iii) Dále žalobce nesouhlasí s posouzením uplatnitelnosti osvobození od daně z nemovitosti u pozemků, které nelze žádným způsobem využívat. Žalobce namítá, že dotčené pozemky jsou v katastru nemovitostí vedeny jako ostatní plocha, neplodná půda, tudíž nemohou být hospodářsky využívány. Správce daně však po místním šetření vyhodnotil dotčené pozemky jako pozemky, které lze využívat, a tudíž nepodléhají osvobození. Při svém hodnocení však úplně ignoroval historický kontext, stav v k.n., zájem na ochraně přírody i metodiku Finanční správy. Úvahy o budoucí využitelnosti pozemků nejsou namístě, o možném kácení dřevin, a tudíž o zúrodnění půdy, nemůže rozhodnout správce daně, ale orgán životního prostředí. (iv) Jako nesprávné hodnotí žalobce též aplikaci ust. § 4 odst. 1 písm. l) zákona o dani z nemovitostí, dle kterého jsou od daně osvobozeny pozemky veřejně přístupných parků, prostor a sportovišť. Uvádí, že pokud některé komunikace v terénu neexistují, může se jednat o dočasný stav a neznamená to, že byly zrušeny. Provedení změny druhu pozemku lze provést pouze na základě rozhodnutí silničního správního orgánu. Nešlo o rozorané pozemky. Registr LPIS je věcí uživatelů a nikoli vlastníků. Poukazuje na znalecký posudek, který se k pozemkům vyjadřoval. Též na skutečnosti a okolnosti související s pozemkovými úpravami. (v) V závěrečné fázi žaloby poté žalobce vede polemiku s posouzením osvobození pozemků přímo ve vztahu k jednotlivým pozemkům, v rozčlenění dle odlišných katastrálních území. Dle žalobce byly předloženy jasné důkazy prokazující oprávněnost osvobození od daně. Žalobce dále v žalobě polemizuje s tvrzeními daňových orgánů o zdanitelnosti pozemků dle evidence v katastru a reálného využívání. Daňové orgány účelově volí vždy jen jeden způsob, jde tak o libovůli správce daně.
3. Žalobce má za to, že žalovaný se v žalovaném rozhodnutí o odvolání nevypořádal s žalobcem předloženými důkazy a s nimi souvisejícím popisem dotčených pozemků. Žalobce k tomu uvádí, že žalovaný svým odkazem na Informace k aplikaci ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, publikovaný na internetových stránkách Finanční správy, dává další možnost doložení osvobození pozemků, a to prostým dokázáním skutečnosti, že jde skutečně o neplodnou půdu.
4. Žalobce z výše uvedených důvodů navrhl, aby krajský soud žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Pro případ úspěchu ve věci žalobce uplatnil nárok na náhradu nákladů řízení.
5. Žalovaný ve vyjádření setrval na svém právním názoru, odkázal především na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Uvedl, že žalobcem předložené důkazní

prostředky nejsou způsobilé k posouzení nároku na osvobození od daně z nemovitých věcí, neprokazují naplnění zákonných podmínek pro uznání osvobození od daně z nemovitých věcí. Dále žalovaný uvedl, že pozemky remízků, hájů, větrolamů a mezi lze dle ust. § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitostí osvobodit od daňové povinnosti pouze tehdy, pokud se tyto pozemky nachází na parcele evidované v katastru nemovitostí s druhem pozemku orná půda nebo trvalý travní porost. Osvobození se týká i ostatních ploch, které nelze žádným způsobem využívat. Musí se však jednat o objektivní nevyužitelnost. K tomu nepostačí pouze skutečnost, že v katastru nemovitostí je takový pozemek označen jako neplodná půda. Vždy je totiž třeba vycházet z reálného stavu pozemku. Rovněž u pozemků, které žalobce požadoval osvobodit podle ust. § 4 odst. 1 písm. l) zákona o dani z nemovitostí, neshledal žalovaný k osvobození důvod. U těchto pozemků totiž nebyl dle žalovaného naplněn znak veřejné přístupnosti, přestože jsou tyto pozemky evidované v katastru jako ostatní komunikace. Závěrem žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

6. Krajský soud v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů, přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům:
7. Žalobce podal dne 26. 1. 2018 přiznání k dani z nemovitých věcí za zdaňovací období roku 2018, ve kterém mimo jiné uplatnil nárok na osvobození dle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitostí u pozemků p. č. X, p. č. X a p. č. X v k.ú. X, u pozemků p.č. X a p.č. X v k.ú. X, pozemků p.č. X, p.č. X a p.č. X v katastrálním území X a pozemku p.č. X v katastrálním území X a dále dle § 4 odst. 1 písm. l) zákona o dani z nemovitostí uplatnil osvobození u pozemků p.č. X a p.č. X v k.ú. X a u pozemků p.č. X, p. č. X a p.č. X v k.ú. X. Finanční úřad pro Pardubický kraj stanovil daň z nemovitých věcí na zdaňovací období roku 2018 platebním výměrem ze dne 10. 9. 2018, vydaným pod č. j. 1496707/18/2801-70461-609074, ve kterém stanovil daň odchýlně od daně uvedené v daňovém přiznání žalobce, protože nebylo uznáno osvobození u předmětných pozemků dle ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) a l) zákona o dani z nemovitostí.
8. Osvobození nebylo uznáno ve vztahu (i) k p.č. X, p.č. X, p.č. X a p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití neplodná půda o výměře 939 m², jelikož jde o pozemky, které sice nelze využívat hospodářsky, ale slouží jako krajínotvorný prvek, na okraji remízku je umístěn posed a pozemky jsou využívány jako součást honitby. Nelze tedy konstatovat, že pozemky nelze žádným způsobem využívat. (ii) K pozemku p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití neplodná půda, bylo konstatováno, že jde o pozemek v areálu zemědělského družstva, na němž se nachází nezpevněná komunikace. Část pozemku je zarostlá keři, avšak po úpravách je možné pozemek využít v celém rozsahu. (iii) K pozemku p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití neplodná půda, bylo konstatováno, že pozemek je v územním plánu veden jako zeleň přírodního charakteru a je takto i využíván – je zarostlý keři, osvobození nelze přiznat. (iv) K pozemku p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití jiná plocha, bylo konstatováno, že pozemek je zarostlý náletovými dřevinami, lze ho využívat jako lesní porost, osvobození nelze uznat. (v) K pozemku p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití jiná plocha, bylo konstatováno, že pozemek je ve značně svažitém terénu zarostlý keři, lze ho však po úpravách využívat v celém rozsahu, osvobození nelze uznat. (vi) U pozemku p.č. X,

k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití jiná plocha bylo uvedeno, že se jedná o pozemek na hranici hospodářsky využívané plochy. Lze ho po úpravách používat, osvobození nelze uznat. (vii) K pozemku p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití neplodná půda, bylo konstatováno, že pozemek částečně zasahuje do hospodářsky využívané plochy a částečně do okraje souvislého lesního porostu, osvobození nelze uznat. (viii) K pozemku p.č. X, k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití ostatní komunikace, o výměře 118 m², bylo konstatováno, že pozemek je uprostřed souvislé obhospodařované plochy, přes který vedou napříč vyjeté koleje. Nejedná se však o komunikaci a nelze jej osvobodit jako veřejně přístupný prostor. (ix) K pozemku v katastrálním území X, p.č. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití ostatní komunikace, o výměře 331 m², správce daně uvedl, že pozemek tvoří pruh na okraji souvislého lesního porostu, který je částečně zarostlý náletovými dřevinami. Na jeho části se nachází nezpevněná komunikace (vyjeté koleje), které slouží jako přístup k zemědělsky obhospodařovaným pozemkům. Nejedná se o pozemky primárně určené pro veřejné užívání. Osvobození tedy nelze přiznat. (x) U pozemků p. č. X, p. č. X a p. č. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití ostatní komunikace bylo konstatováno, že tyto pozemky se nacházejí uprostřed souvislé obhospodařované plochy, osvobození tedy nelze uznat. S těmito zjištěními žalobce nesouhlasil, a podal z tohoto důvodu proti platebnímu výměru odvolání, které odůvodnil v jádru totožnými námitkami, které uvádí v žalobě. Žalovaný se však s argumentací žalobce neztotožnil, odvolání svým rozhodnutím zamítl, proti čemuž žalobce u zdejšího soudu brojí výše popsanou žalobou.

9. Na tomto místě soud považuje za vhodné připomenout, že ačkoliv je povinností orgánů veřejné moci svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nelze tuto povinnost interpretovat jako požadavek detailní odpovědi na každou námitku (ve vztahu k soudům srov. např. odst. 61 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Van de Hurk v. Nizozemí). Nadto je třeba si uvědomit, že orgán veřejné moci na určitou námitku může reagovat i tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní. Tím se s námitkami účastníka řízení vždy - minimálně implicitně - vypořádá. Nelze proto bez dalšího uzavřít, že absence odpovědi na ten či onen argument žalobce v odůvodnění žalovaného rozhodnutí (či rozhodnutí soudu) způsobuje nezákonnost rozhodnutí či dokonce jeho nepřezkoumatelnost. Takovýto přístup by totiž mohl vést zejména u velmi obsáhlých podání až k absurdním důsledkům a k porušení zásady efektivní a hospodárnosti řízení. Podstatné je, aby se správní orgán (či následně správní soud) vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9Afs 70/2008-13). Soud není povinen výslovně reagovat na každé tvrzení obsažené v žalobě (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č.j. 7 As 126/2013-19 a ze dne 6. 6. 2019, č.j. 7 As 185/2018-37, bod 9).
10. Zároveň je nutné dodat, že rozsah reakce soudu na konkrétní námitky je co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry (proto zpravidla postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení /srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9Afs 70/2008-13, dostupný na www.nssoud.cz/), případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akceptací odpovědi implicitní (což připouští i Ústavní soud – srov. např. usnesení ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09 /odstavec 4 odůvodnění/, usnesení ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 609/10 /odstavec 5 odůvodnění/, usnesení ze dne 7. 5. 2009, II. ÚS 515/09 /odstavec 6

odůvodnění/, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011-72, dostupný na www.nssoud.cz atd.) - tzn., že na určitou námitku lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí soud prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Ústavní soud v této souvislosti konstatoval: „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“ (srov. náleze ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68; srov. obdobně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012-50, bod 21, nebo ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013-30, bod 41, popř. ze dne 3. 7. 2013, č. j. 1 As 17/2013-50, bod 17). Ostatně i Ústavní soud v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypovídá (srov. např. bod 24. nálezu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08; Ústavní soud zde uvedl: „Ústavní soud se nezabýval dalšími námitkami stěžovatelky, protože by rozhodnutí o nich nebylo způsobilé změnit výrok.“), neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly.

11. K tomu lze ještě uvést, že povinnost posoudit všechny žalobní námitky neznamena, že krajský soud je povinen reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit, když jeho úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č.j. 7 As 126/2013-19).
12. Nyní již k samotnému přezkumu.
13. Krajský soud má za vhodné členit odůvodnění svého rozsudku dle katastrálních území, ve kterých se pozemky, u kterých nebylo uznáno osvobození dle § 4 zákona o dani z nemovitostí, nacházejí, případně k posouzení spojit pozemky sousedící, a to z důvodu přehlednějšího odůvodnění.
14. **Pozemky v k.ú. X, p.č. X, p. č. X, p. č. X a p. č. X**
 U pozemků v k.ú. X p. č. X, p. č. X, p. č. X a p. č. X argumentoval žalobce tím, že se jedná o neplodnou půdu. Pozemky jsou neobdělávatelné, není možné je využívat hospodářsky. Jde o krajinnotvorný prvek. V k.ú. X je navíc velmi nízká průměrná cena pozemků, zdanění hospodářsky nevyužitelných pozemků, které se nachází uvnitř zemědělsky využívaných pozemků, by bylo až 46 násobně vyšší, než u pozemků, které je přímo obklopují. Tento stav by vedl k diskriminaci žalobce jako vlastníka pozemku oproti vlastníkům okolních pozemků.
15. Pokud jde o pozemky p. č. X, p. č. X, p. č. X a p. č. X v k.ú. X, žalovaný nikterak nerozporoval tvrzení žalobce o tom, že jde o neplodnou půdu, resp., že je takto označena v katastru nemovitostí. Žalobci však nebylo osvobození uznáno z důvodu, že podle zjištění správce daně se nejedná o pozemky, které nelze žádným způsobem využívat. Pojmy a sousloví „neplodná půda“ a „nelze žádným způsobem využívat“ nelze pro daňové účely zaměňovat nebo mezi ně vkládat rovnítko. Neplodnou půdu definuje katastrální vyhláška jako jeden ze způsobu užití pozemku (nikoliv druh pozemku), jde o

pozemek, na němž se nachází např. prudký svah, skála a jiné neplodné půdy, kterými se rozumí zejména zarostlé rokly, vysoké meze s křovinami nebo s kamením, kamenitý terén, ochranné hráze, bermy u regulovaných vodních toků a pozemek, který neposkytuje trvalý užitek z jiných důvodů, zejména plocha zarostlá křovinami nebo zanesená štěrkem nebo kamením, s výjimkou případů, kdy stav pozemku je důsledkem lidské činnosti nebo nečinnosti a pozemek lze opět uvést do stavu umožňujícího jeho trvalé hospodářské využití. Zákon o dani z nemovitostí však v ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) neužívá pojmu „neplodná půda“, ale „pozemek, který nelze žádným způsobem využívat“. Způsob využití pozemku evidovaný v katastru nemovitostí tak nemůže automaticky znamenat uznání nároku na osvobození od daně, ale může být pouze určitým ukazatelem pro následné posouzení pozemku. Z tohoto důvodu je tak naprosto správný závěr daňových orgánů, obsažený v Informaci k aplikaci ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, publikovaný na internetových stránkách Finanční správy finanční správy (dále také jen jako „Informace“), že, *„zákon stanovuje jako podmínku osvobození nemožnost využití pozemku žádným způsobem, je zásadně nesprávný předpoklad automatického splnění podmínek osvobození u veškerých pozemků ostatních ploch, evidovaných v katastru nemovitostí s kódem způsobu využití 27 – neplodná půda.“* Podstatnou okolností pro posouzení nároku na osvobození od daně u takového pozemku je tak posouzení reálného stavu pozemku.

16. O tom panuje již dlouholetý judikaturní soulad, kdy lze odkázat např. na rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 6. 2014, čj. 15 Af 68/2011: *„Daňové orgány nijak nerozporovaly druh pozemku „ostatní plocha“ evidovaný u jednotlivých sporných pozemků. Oproti tomu však učinily daňové orgány předmětem dokazování skutečnost, která z evidence katastru nemovitostí nijak nevyplývá, tedy skutečnost, zda lze dané pozemky nějak využívat. Možnost využívání pozemků s druhem pozemku „ostatní plocha“ je skutečnost, která nijak nevyplývá z evidence vedené v katastru nemovitostí a která vyplývá z faktického stavu pozemku. Nemožnost využití pozemku je skutečnost, která v případě důvodných pochybností ze strany daňových orgánů může být předmětem dokazování.“* V daňovém řízení je z toho důvodu potřeba postavit najisto, zda pozemek je reálně možné jakýmkoliv způsobem využívat, a to bez ohledu na způsob využití dle katastru nemovitostí. Katastr nemovitostí při zápisu informace o využití pozemku věcně nepřezkoumává reálný stav v terénu, a proto ne vždy panuje soulad evidencí katastru nemovitostí a reálným stavem. Vzniknou-li tak správci daně pochybnosti o daňovém tvrzení žalobce, tedy že pozemek nelze žádným způsobem využívat, lze takovou skutečnost podrobit dalšímu dokazování.
17. K samotnému posouzení pozemku jako pozemku, který nelze žádným způsobem využít lze odkázat na Informaci k aplikaci ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, publikovanou na internetových stránkách Finanční správy, která uvádí, že u pozemku *„musí být vyloučena nejen možnost jeho zemědělského či jiného ekonomického využití, ale i možnost jakéhokoli jiného využití. Při posuzování důvodů pro uplatnění osvobození je nutno vycházet z objektivních důvodů nemožnosti využívání pozemku, nelze zohlednit čistě subjektivní důvod poplatníka, např., že v danou chvíli pozemek nepřináší žádný užitek nebo že pozemek nelze využít pro poplatníkem zamýšlené účely. Objektivní nevyužitelnost pozemku žádným způsobem je nutno dovodit ze samotné kvality, resp. nekvality pozemku,*

kteřá zcela znemožňuje využití pozemku jakýmkoliv způsobem, např. když se na pozemku nachází skála, strž, močál apod.“ S tímto závěrem se krajský soud v plném ztotožňuje.

18. Z úředního záznamu o místním šetření v příloze č. 23 správního spisu vyplývá, že pozemky p. č. X, p. č. X, p. č. X a p. č. X v k. ú. X jsou součástí souvislého porostu tvořícího remízek uprostřed hospodářsky využívané plochy. Na okraji je umístěn posed, jedná se o součást honitby. Toto žalobce ani nespornuje. Žalobce argumentuje tím, že cena těchto pozemků je nízká oproti pozemkům okolním, což vede ke znevýhodnění žalobce jako vlastníka. Nicméně jak již uvedl krajský soud výše, v řízení bylo potřeba prokázat (po vyjádření pochybností správcem daně a zaslání výzvy leží důkazní břemeno na žalobci), že se jedná o pozemek, který nelze využít žádným způsobem. Tuto skutečnost nemá krajský soud za prokázanou. Z fotodokumentace (rovněž té, co předložil žalobce) je patrné, že se jedná o pozemky zarostlé keři, náletovými dřevinami a částečně pokryté kameny. Nejedná se o nepřístupný terén, skálu či obdobný typ pozemku s takovým charakterem, pro který jej nelze bez pochybností žádným způsobem využít. Z ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) nelze dovodit, že potenciální využitelnost se vztahuje toliko k úzce pojímanému využití pěstování běžných zemědělských plodin (obilniny, zelenina, běžné hospodářsky využitelné plodiny, atp.). Pokud jde o argumentaci žalobce stran nízké ceny těchto pozemků, tato je ve vztahu k osvobození těchto pozemků od daňové povinnosti irelevantní. Žalovaný správně uvedl, že nízká průměrná cena pozemku není zákonným důvodem pro osvobození od daně z pozemků, neboť vlastnictví nemovitých věcí je svobodným rozhodnutím každého majitele. S takovým názorem se krajský soud ztotožňuje. Na základě výše uvedených skutečností hodnotil krajský soud argumentaci žalobkyně jako nedůvodnou.
19. Zároveň krajský soud doplňuje, že u dotčených pozemků v k.ú. X nemohlo být aplikováno ani osvobození dle § 4 odst. 1 první část písm. k), tedy osvobození u pozemků remízků, hájů a větrolamů a mezí na orné půdě a trvalých travních porostech, a to z důvodu, že se dotčený pozemek nachází na parcele s označením pozemku „ostatní plocha“ a nejedná se tak o ornou půdu nebo trvalý travní porost.
20. **Pozemky v k.ú. X, p. č. X a p. č. X**
- K pozemku p. č. X žalobce uvedl, že tento pozemek vedený jako ostatní plocha s využitím ostatní komunikace je v terénu polní cestou, která je extenzivně užívána. Na situaci, že jde o veřejnou komunikaci, nemění nic ani to, že komunikace má travnatý povrch. Komunikace je v terénu jasně zřetelná. U pozemku p. č. X se pak má dle žalobce jednat rovněž o účelovou komunikaci.
21. Pokud jde o pozemky p. č. X a p. č. X, žalobce zde uplatnil osvobození od daně z nemovitostí dle § 4 odst. 1 písm. l), tedy osvobození pozemků veřejně přístupných parků, prostor a sportovišť, přičemž žalobce cílil na skutečnost, že se jedná o veřejně přístupný prostor. Dotčené pozemky jsou v k.n. zapsány jako pozemky se zapsaným druhem pozemku ostatní plocha, způsob využití ostatní komunikace. Správce daně při místním šetření zjistil, že u pozemku p. č. X jde o pozemek tvořící pruh na okraji souvislého lesního porostu, částečně je zarostlý náletovými dřevinami. Na části pozemku se nachází nezpevněná komunikace (vyjeté koleje). Tato komunikace slouží k přístupu k zemědělsky obhospodařovaným pozemkům. U pozemku p. č. X jde o pozemek nacházející se uprostřed obhospodařované plochy, přes kterou vedou napříč vyjeté koleje.

22. Na tomto místě je třeba uvést, že i v případě osvobození od daňové povinnosti dle ust. § 4 odst. 1 písm. l) zákona o dani z nemovitostí je nutno za základní kritérium považovat reálný stav pozemku v terénu. Skutečnost, že v minulosti (případně i nedávně) tento pozemek mohl splňovat onu podmínku veřejné přístupnosti, neznámá, že tuto podmínku splňuje i nyní. Vždy je tedy potřeba posoudit objektivní okolnosti v době, kdy vlastník nárok na osvobození uplatňuje. Takto tomu je z logického důvodu, jelikož např. skutečnost, že vlastník svůj pozemek neměl oplocený v minulosti, tudíž splňoval podmínku veřejné přístupnosti, neznámá, že si jej nyní neoplotil a vstup veřejnosti tak znemožnil, byť se nejedná o běžný postup předvídaný zákonem. Stejně tak může dojít k situaci, kdy „polní cesta“ představovaná pouhými vyjetými kolejiemi či uježděným pásem půdy, může být při orbě rozorána. Vždy je tedy nutno posuzovat toto kritérium na základě objektivních skutečností v době kdy vlastník nárok na osvobození uplatňuje. Nejen v případě účelových komunikací charakteru polní cesty tvořené kolejiemi v trávě (zde však velmi snadno) totiž účelová komunikace ve smyslu svého znaku účelového určení a veřejné přístupnosti může zaniknout faktickým úkonem (např. uvedeným rozoráním) či tím, že vyjde dobou z užívání, k čemuž může či nemusí vlastník jakkoli přispět. Pokud pak žalobce míní v daňovém řízení prokázat, že znaky účelové komunikace jsou u obou pozemků stále naplněny, jeho důkazy nebyly za daného zjištěného stavu dostatečným podkladem.
23. Z fotografie žalobce vztahující se k p.č. X se podává, že byly na místě pochybnosti o reálném a aktuálním využití, resp. využívání tvrzené účelové komunikace. Je také zřejmé, že tento pruh (pozemek p.č. X) může patrně sloužit k obhospodařování sousedících pozemků a je tedy využíván pouze velmi omezeným okruhem osob. Není proto podle soudu na místě mluvit o extenzivním využívání účelové komunikace, a tedy nutné komunikační potřebě, jak činí žalobce. Nelze přisvědčit námitce žalobce o formálním označení pozemku v katastru nemovitostí. Podle rozsudku NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 10 As 41/2014 – 39 bod 21 druh pozemku, způsob jeho využití, ani územní plán nejsou v této věci kritériem rozhodným. NSS rovněž v citovaném rozsudku uvedl, že *„pokud stěžovatel poukazoval zejména na absenci vyjetých kolejí či vyšlapané cesty, které by zřetelnost účelové komunikace v terénu potvrzovaly (jakkoli jde mnohdy o ukazatele typické), je třeba upozornit, že tyto představují pouze část z řady faktorů, na které je při posuzování existence účelové komunikace zapotřebí brát zřetel.“* Rovněž, jak již soud zmínil výše, je třeba s ohledem na obecné užívání komunikace zkoumat okruh osob, které tuto komunikaci využívají. Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012 – 42 bod 39, *„obecné užívání účelové pozemní komunikace spočívá v možnosti každého tuto komunikaci bezplatně užívat.“* V projednávaném případě u pozemků p.č. X a p.č. X nelze hovořit o využívání předmětných pruhů pozemků jako komunikací užívaných širokým okruhem osob. Jak již bylo řečeno, tyto pozemky slouží víceméně pro obhospodařování přilehlých zemědělských pozemků. Žalobce jiné konkrétní využití netvrdil. Z fotografií pořízených v rámci místního šetření ve dnech 10. 7. 2018 a 17. 7. 2018 i z fotografie přiložené žalobcem k odvolání ve vztahu k p. č. X nelze podle soudu učinit závěr, že by základním účelem předmětných pozemků byla primárně veřejná přístupnost. Lze se tak ztotožnit s názorem správce daně, že se nejedná o pozemky, které by byly primárně určeny pro veřejné využívání.
24. Žalobce měl za vzniklé situace možnost své daňové tvrzení doložit např. svědeckými výpověďmi osob, které údajně cesty využívají, v minulosti využívaly, či mohou v budoucnu v případě potřeby využívat. Daňovému orgánu by se tak mohlo

dostat obrazu o tom, jaký je skutečný aktuální charakter využití pozemků. Takto mohly být rozptýleny pochybnosti správce daně o reálném využívání dotčených polních cest jako účelových komunikací. K tomu však v daňovém řízení nedošlo. Tvzení a případné žalobcem doložené důkazy soud za dostatečné nepovažuje.

25. Pozemky v k.ú. X, p.č. X a p. č. X

Žalobce uplatňoval u zmíněných pozemků p.č. X a p.č. X v k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití neplodná půda, osvobození dle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitostí především s odkazem na to, že jde o pozemky, které byly řešeny komplexní pozemkovou úpravou, a o druhu pozemku nově pravomocně rozhodl Státní pozemkový úřad. Pozemek p. č. X pouze navazuje na zemědělský areál, je mimo něj. Pozemek p. č. X nevyužívá vlastník, ale jde o veřejné využívání. Správce daně však osvobození neuznal. Oba pozemky lze po úpravách používat.

26. Zmíněné pozemky p.č. X a p.č. Xv k.ú. X, nebylo možné osvobodit dle § 4 odst. 1 části druhé písm. k) zákona o dani z nemovitostí, tedy jako pozemky ostatní plochy, které nelze žádným způsobem využívat. Ze zjištění správce daně a ze správního spisu je zřejmé, a mezi stranami ani není sporné, že na uvedených pozemcích se nacházejí dřeviny, jsou zarostlé stromy a keři a nejsou nijak udržovány. O těchto skutečnostech také svědčí fotodokumentace obsažená ve spise. Ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že pozemky jsou pouze porostlé stromy a keři a jsou obvyklým způsobem přístupné. Ani u jednoho z uvedených pozemků nespátřuje krajský soud objektivní okolnost, pro kterou nelze pozemek žádným způsobem využívat, a proto se krajský soud s názorem daňových orgánů ztotožnil. Lze ještě uvést, že zákon nepředpokládá toliko možnost zemědělského využití, nýbrž je třeba vážit též jiné ekonomické využití, či jakékoli jiné využití. Nelze vycházet toliko ze subjektivních hledisek poplatníka. Shora uvedená úvaha o využitelnosti je obecná a vztahuje se ke všem pozemkům, u kterých žalobce argumentuje nevyužitelností. K rozdílu pojmů neplodná půda a nevyužitelnost soud odkazuje na body 15 a 16 tohoto rozsudku. Pokud tedy žalobce u pozemku p.č. X argumentoval tím, že daný pozemek je jako zeleň přírodního charakteru neplodnou půdou, nemění to nic na skutečnosti, že nikterak nevyvrátil skutečnost, že tento pozemek je po úpravách využitelný. Totéž platí pro pozemek p.č. X, který dle žalobce navazuje na zemědělský areál. Žalobce ani v žalobě neuváděl důvody, pro které by nebylo lze tyto pozemky žádným způsobem využívat. Z fotodokumentace ve správním spise pak vyplývá, že se nejedná o takové pozemky, jež nelze nijak využívat. Na uvedeném pak nic nemění ani žalobcem přiložené rozhodnutí Státního pozemkového úřadu. Státní pozemkový úřad totiž není povolán ke zjišťování, zda se jedná o pozemek využitelný či nikoliv ve smyslu příslušných ustanovení zákona o dani z nemovitostí. K tomu je povolán správce daně. Pokud tedy Státní pozemkový úřad označuje ve svém rozhodnutí daný pozemek jako neplodnou půdu, jde patrně o přejaté označení pozemku z katastru nemovitostí. Takové formální označení v katastru nemovitostí však s ohledem na již zmíněný rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 6. 2014, čj. 15 Af 68/2011 není ve vztahu k možné využitelnosti pozemku relevantní.

27. Pozemek v k.ú. X, p.č. X, p. č. X a p. č. X

Žalobce uplatňoval u zmíněných pozemků p.č. X, p. č. X a p. č. X v k.ú. X, druh pozemku ostatní plocha, způsob využití neplodná půda, osvobození dle § 4 odst. 1 písm.

k) zákona o dani z nemovitostí především s odkazem na to, že jde o nevyužitelné pozemky, což je doloženo vyjádřením Městského úřadu Moravská Třebová, potvrzení obecního úřadu Městečko Trnávka. Správce daně však osvobození neuznal z důvodu, že místním šetřením bylo prokázáno, že pozemky lze po úpravách využívat. K vyjádřením a stanoviskům obcí pak správce daně přihlíží jen podpůrně.

28. K uvedenému soud uvádí, že k vypořádání námitek ohledně pozemku p.č. X, p. č. X a p. č. X v k.ú. X je třeba opět poukázat na odůvodnění uvedené shora pod body 15 a 16. Nebylo nijak prokázáno, že pozemek nelze žádným způsobem využívat. Ohledně možného využití – viz obdobné úvahy soudu shora (nejde o nepřístupný nevyužitelný pozemek). Soud se dále ztotožňuje s žalovaným ve vztahu k nezávažnosti vyjádření a stanovisek Městského, resp. obecního úřadu. Obdobně se již soud vyjádřil k nerozhodnosti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu pro projednávanou věc v bodě 26 tohoto rozsudku. Správce daně má k dispozici řadu nástrojů při zjišťování skutečností souvisejících s pozemky, na rozdíl od obcí. Tato stanoviska tak mohou plnit skutečně jen určitou podpůrnou roli. Správně žalovaný odkázal na rozsudek NSS ze dne 15. 4. 2013, č. j. 8 Afs 32/2012 – 27, podle něhož správci daně disponují dostatečnými odbornými znalostmi ve vztahu k předmětné problematice. Navíc třeba dodat, že žalobcem předložené vyjádření Městského úřadu Moravská Třebová, odboru životního prostředí nikterak neomezuje vlastníka pozemku v jeho případném využívání, když v tomto vyjádření konstatuje, že pozemky nejsou součástí žádného zvláště chráněného území, významného krajinného prvku či skladebného prvku územního systému ekologické stability. Skutečnost, že v době vydání tohoto vyjádření (r. 2012) byly tyto pozemky porostlé remízkami a skupinami dřevin, které lze v krajině považovat za významné rovněž nikterak neomezuje vlastníka pozemku – žalobce. Ani u této skupiny pozemků tak žalobce neprokázal, že by nebyly žádným způsobem využitelné. Proto je závěr finančních orgánů o tom, že tyto nelze osvobodit od daně z nemovitostí, správný.

29. Pozemek v k.ú. X, p.č. X

U uvedeného pozemku uplatnil žalobce nárok na osvobození od daně z nemovitostí dle § 4 odst. 1 písm. k). Uvedl, že se jedná se o velmi úzký pozemek, který tvoří spodní část svahu pod silnicí Křenov – Zadní Arnoštov a tento by měl být spíše součástí silnice. Rovněž skutečnost, že jde o ostatní plochu a neplodnou půdu je doloženo rozhodnutím Pozemkového úřadu Svitavy. Podle správce daně tento pozemek lze využívat, částečně zasahuje do hospodářsky využívané plochy a částečně do lesního porostu. Osvobození tedy nelze uznat.

30. K tomu krajský soud opětovně odkazuje na již citované rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 6. 2014, čj. 15 Af 68/2011, podle něhož je třeba zkoumat faktickou možnost využití pozemků (viz body 15 a 16 tohoto rozsudku). Základním kritériem je totiž reálný stav pozemku. Proto v tomto případě není rozhodnutí Pozemkového úřadu Svitavy co do využitelnosti pozemku nijak relevantní. Náhledem do katastru nemovitostí a do fotodokumentace založené ve správním spise soud ověřil, že ani v tomto případě se nejedná o pozemek, který by nebylo možné žádným způsobem využívat. Nejedná se totiž o nepřístupný terén, skálu či obdobný typ pozemku s takovým charakterem, pro který jej nelze bez pochybností žádným způsobem využít. Žalobce nijak neprokázal, že by tento pozemek nebylo možno využívat. V žalobě pouze bez bližšího vysvětlení uvedl, že by měl být tento pozemek spíše součástí silnice. Taková úvaha je však pouze subjektivním hodnocením žalobce. Při

hodnocení využitelnosti pozemků, které žadatel žádá osvobodit od daňové povinnosti, je třeba vycházet z reálného stavu. Ani zde nelze argumentovat rozhodnutím Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Svitavy, podle jehož přílohy č. 1 je tento pozemek ostatní plochou s klasifikací neplodná půda. Obdobně pro tento pozemek platí, co již bylo vyloženo výše ve vztahu irelevantnosti takových vyjádření, zpráv, rozhodnutí či stanovisek jednotlivých správních orgánů, jejichž úkolem není posouzení využitelnosti pozemku pro účely osvobození od daně z nemovitostí.

31. Pozemky v k.ú. X p. č. X, p.č. X a p.č. X

K výše uvedeným tří pozemkům uplatnil žalobce nárok na osvobození od daně z nemovitostí dle § 4 odst. 1 písm. l), tedy osvobození pozemků veřejně přístupných parků, prostor a sportovišť, přičemž žalobce cílil na skutečnost, že se jedná o veřejně přístupný prostor. Na úvod lze konstatovat, že pro tyto pozemky platí obdobné závěry soudu, jaké jsou vyjádřeny u pozemků vypořádávaných pod bodem 20 tohoto rozsudku. Dotčené pozemky jsou v k.n. zapsány jako pozemky se zapsaným druhem pozemku ostatní plocha, způsob využití ostatní komunikace. Dle zjištění správce daně na základě ortofotomap se nejedná o účelovou komunikaci, jde o pozemky nacházející se uprostřed souvislé, obhospodařované plochy. Pozemky jsou evidované ve veřejném registru půdy (LPIS) a v celé výměře jsou užívány jiným uživatelem, kterému jsou na ně poskytovány dotace. Nelze tedy přiznat osvobození. I zde se krajský soud ztotožňuje s žalovaným v tom smyslu, že uvedené pozemky nelze označit za pozemky, jejichž základní účelem by byla primárně veřejná přístupnost, a tedy je osvobodit od daňové povinnosti. S tvrzením žalobce soud nesouhlasí. Základním kritériem je reálný stav pozemku v terénu, tudíž je v řízení o osvobození pozemku dle § 4 odst. 1 písm. l) zákona o dani z nemovitostí vždy potřeba prokázat, zda-li je pozemek veřejně přístupnou plochou či nikoliv. Žalobce však v řízení naplnění podmínek pro osvobození od daně z nemovitostí u těchto pozemků neprokázal. Žalobní argumentace týkající se této skupiny pozemků je pouze velmi obecná a nekonkrétní. Z tohoto důvodu proto i soud může námitky vypořádat toliko opět obecným konstatováním o předpokladech pro osvobození. Jelikož pro daňové posouzení má soud za podstatný stav reálný, nelze osvobození dle § 4 odst. 1 písm. l) zákona uznat. Žalovaný i správce daně tak postupovali správně.

32. S ohledem na shora uvedené tak nezbyvá než shrnout, že žalobu soud za důvodnou nepovažuje. U pozemků, kde žalobce nárokoval osvobození dle § 4 odst. 1 písm. k) zákona bylo především vyloženo, jak soud nahlíží na argumentaci stran nevyužitelnosti pozemků. U pozemků, kde žalobce nárokoval osvobození dle § 4 odst. 1 písm. l) zákona, bylo osvětleno, že za rozhodný soud bere stav na místě skutečný (je-li na místě užívaná účelová komunikace či nikoli). Tam, kde vyvstaly důvodné pochyby o existenci užívané komunikace zjištěné na základě místního šetření a fotografií, pak bylo na žalobci, aby dostal svému důkaznímu břemenu v daňovém řízení a své tvrzení prokázal. Na základě výše uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a z tohoto důvodu krajský soud žalobu zamítl.

33. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný. Žalované podle obsahu správního spisu nevznikly takové náklady soudního řízení, které by přesahovaly rámec běžné úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice, 15. července 2020

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu